

Lietuvos meno kūrėjų asociacija

Žuvis šokio vandenyne

2013-06-03

ŽURNALAS: Muzikos Barai

TEMA: Šiuolaikinis šokis

AUTORIUS: Valerija Lebedeva

DATA: 2013-06

Žuvis šokio vandenyne

Valerija Lebedeva

Dešimtmetį gyvuojanti Klaipėdos menininkų grupė „Žuvies akis“ pirmosiomis gegužės dienomis visuomenei pristatė šokio teatrą „PADI DAPI fish“. Skambūs akronimai žymi komandos narių vardų pirmąsias raides, o organizacijos atsiradimas – naują jų bendros veiklos ir, ko gero, šiuolaikinio šokio vyksmo Klaipėdoje bei Lietuvoje etapą.

Šių metų pradžioje įvykęs oficialus naujojo teatro įsteigimas buvo deramai palaimintas: teatro vadovė Agnija Šeiko už šokio spektaklio „Aikštelėje laisvų vietų nėra“ choreografiją apdovanota „Auksiniu scenos kryžiumi“, Klaipėdos miesto savivaldybės įvertinta kaip Metų kūrėja, „Auksiniam scenos kryžiui“ buvo nominuotas ir vaidmenį spektaklyje sukūręs šokėjas ir choreografas Petras Lisauskas.

„Nors menininkų grupės „Žuvies akis“ veikla prasidėjo nuo vizualiųjų dalykų, man atėjus per pastaruosius penketą metų gerokai išsiplėtė šokio sritis – nebetilpome „akyje“, prireikė visos „žuvies“, – juokiasi Agnija Šeiko. Teatro statusas, jos teigimu, buvo reikalingas ne tik dėl kūrybinių, bet ir dėl teisinių bei finansinių dalykų, jis leis kryptingiau formuoti repertuarą bei organizacijos veidą.

TEATRAS BE IŠKABOS

- Iki šiol Jūsų ir Jūsų komandos sukurti spektakliai dažniau būdavo rodomi ne Klaipėdoje. Galbūt naujosios organizacijos steigimas sutapo su savų namų įgijimu ir dabar situacija keisis?

- Su malonumu rodyčiau spektaklius Klaipėdoje bent dukart per mėnesį. Tačiau teatrinių erdvių situacija uostamiestyje yra tragiška, kad ir kaip būtų liūdna tai

konstatuoti. Esu specialiai suskaičiavusi, kiek kainuotų parodyti spektaklį vienoje ar kitoje miesto salėje. Vieną kartą parodyti spektaklį nuomojamoje salėje, kurioje reikėtų sumontuoti apšvietimą, garso techniką, kainuotų 1500–2000 litų. Tai labai brangu. Pabrėžtina, kad ne visos erdvės techniškai bei stilistiškai tinka šiuolaikiniam šokiui.

Kompromisu tapo renovuota Klaipėdos universiteto Menų fakulteto Choreografijos katedros 306 auditorija – čia yra vadinamoji juodoji dėžutė, šokio danga, galimybė pagal poreikį apšviesti aikštelę. Visi „PADI DAPI fish“ nariai yra arba universiteto magistrantai, arba dėstytojai. Universitetas sutiko su mumis bendradarbiauti, tad nuo šiol kartą per mėnesį spektaklius rodysime čia.

Labai viltingai žvelgiu į Kultūros fabriko atsiradimą. Tačiau prašančiojo pozicijos nemėgstu. Man atrodo, kad gana daug darome iš savo išteklių. Turint galvoje sumas, skiriamas miesto kultūros projektams, padėtis apskritai juokinga...

- Kiek svarbus Jums atrodo materialusis kultūros įstaigos pavidalas, lokacija?

– Tai svarbiau, nei gali atrodyti, nes žmogui reikia vietos, kurioje jis galėtų jaustis saugus ir užtikrintas. Tam, kad suburtų savo publiką, teatrui reikalinga nuolatinė vieta. Šiuolaikinis šokis savaime atviras įvairioms erdvėms, tad esame išmėginę ne vieną. Beje, birželio 13–16 d. Klaipėdoje vyksiančio Šiaurės ir Baltijos šalių scenos menų tinklo „*Keđja*“ suvažiavimo metu rengsime *site-specific* pasirodymus urbanistinėse erdvėse. Tačiau jų tikslas ir auditorija bus kitokie, nei įprastai siekiama šokio teatro veikloje.

Turėti savo teatrą materialiu pavidalu yra svajonė. Kai vyko Klaipėdos valstybinio muzikinio teatro vietos parinkimo konkursas, pamačiusi vieno iš projektų vizualizaciją puoliau skambinti kolegai Petru – sakau, čia gi teatras mums! Projekte buvo siūloma įrengti jį viename iš pastatų „Memelio miesto“ teritorijoje prie Kuršių marių, tame pačiame, kur turime repeticijų salę. Kažkas panašaus būtų fantastiška. Esu tikra, jog tik kultūra, menas gali padaryti miestą įdomų jo gyventojams ir svečiams.

ĮDIRBIO ŽENKLAI

- Minėtas „Keđja“ suvažiavimas taip pat buvo viena iš Jūsų kūrybinių svajonių, kuri netrukus išsipildys...

– Taip, nors ne visi tuo tikėjo. Dėl šio projekto nemiegota daug naktų. Labai džiugu, kad papildomą finansavimą skyrė Lietuvos Respublikos kultūros rėmimo fondas. Klaipėdoje vėl teko susidurti su keistu kultūros projektų ekspertų požiūriu, nesuvokimu, kad iš Europos Sąjungos gautą dalinį finansavimą išleisime čia pat, uostamiestyje. Stebina ir vietos šokio bendruomenės pozicija – dalyvauti renginiuose jų užsiregistravo mažuma. Tačiau dingsčių džiaugtis daugiau: Klaipėdos laukia turininga meninė programa, geriausi Baltijos šalyse sukurti šokio spektakliai; vyks pasirodymai netikėtose miesto erdvėse, tarptautinė konferencija, praktiniai seminarai šokėjams, suvažiavimai daug reikšmingų šokio pasaulio figūrų.

- Šis renginys liudija didelį Jūsų komandos įdirbį.

– Taip, tarptautiniai bendradarbiavimo tinklai atveria daug įdomių galimybių. Jau

galime džiaugtis užsitikrinę žinomų europinių institucijų palankumą. Ir niekas užsienyje negali patikėti, kad mes esame bendraminčių būrelis, dirbantis projektų pagrindu, be nuolatinio finansavimo ir biuro. Įvairioms biudžetinėms įstaigoms išlaikyti skiriami milijonai, tačiau kai kalba pasisuka link inovatyvių, novatoriškų projektų, akys krypsta į nevyriausybinės organizacijas, kurios net patalpų neturi.

Buvo skaudu, kai Kultūros rėmimo fondui paskirsčius finansavimą spaudoje pasirodė publikacijų, paviršutiniškai nagrinėjančių kultūros finansavimo mechanizmą ir formuojančių nuomonę, neva valstybės pinigai gaunami labai lengvai – parašai paraišką ir turi, gali pirkti ką sumąstęs... Juk tautos kalba ir kultūra yra identiteto pagrindas bei išlikimo sąlyga.

Manau, būtent šis ribotumas veja sąmoningus žmones iš Lietuvos. Asmeniškai mane jis vargina labiausiai.

- O kas Lietuvoje labiausiai džiugina ir žavi?

- Kalba. Manyje pusė nelietuviško kraujo, gal todėl kalbos grožį jaučiu itin stipriai. Labai žavus yra žmonių paprastumas, nesusireikšminimas. Tai, mano galva, taip pat yra labai lietuviška. Profesiniu požiūriu džiugina atvira veiklos erdvė – žinau, ką reiškia dirbti nuožmios talentų konkurencijos aplinkoje, kur pusę energijos išekivoji visai ne kūrybiniam dalykams.

KVEPALAI NE KIEKVIENAM

- Ar jaučiatės Klaipėdoje užauginusi savo publiką?

- Taip. Žinoma, šiuolaikinis šokis – nišinis dalykas. Leisiu sau jį palyginti su nišiais kvėpalais (šypsosi). Jų niekada nerasi didelėje prekybos centro parduotuvėje, tik mažame butike. Taip pat ir su šiuolaikiniu šokiu – žiūrovas turi priprasti, pajauti jo specifinį skonį.

Negalėčiau pasakyti, kad mano kūrybinė leksika yra grynasis šiuolaikinis šokis, bet esu labai arti jo ir visada integruoju jį į kitus projektus, kuriuose tenka dalyvauti – kad ir į miesto šventes, operą arba archeologinio tautinio kostiumo pristatymą. Šiuolaikinis šokis nesurinks žiūrovų stadiono, bet ar toks būtų tikslas? Man labai imponuoja skandinaviška tradicija – daug mažų miesto teatriukų ir kitokių renginių vietų nemasiniam žiūrovui.

- Ar tokiems dalykams reikia valdžios palaikymo?

- Tikiu vadinamosiomis iniciatyvomis iš apačios, bet valdžios pozicija turi būti kryptinga. Idealistiškai kalbant, jeigu nepasikeis vyraujantis suvokimas, kad darydamas gera visiems padarysiu gera ir sau, situacija nesikeis iš esmės. Norėtuši turėti pagrindą didžiutis savo miestu ir šalimi.

- Ar didžiuojatės savimi?

- Smagu būti pastebėtai, kai žinai, kiek jėgų ir gyvenimo sprendimų kainavo darbas. Bet ir tai sąlyginis dalykas – juk aš tiesiogėjau savo keliu ir dabar džiaugiuosi

darydama tai, kas man patinka. Esu dėkinga, kad ryte keldamasi į darbą nebambu. Kartą festivalio įkarštyje skambinau kažkuriam iš kolegų ir vardijau rūpesčius. „Taip, – pasakė jis, – suprantu, bet iš tavo balso jaučiu, kad tau jie nebaisūs.“

- Kada pradėjote jausti moralinę savo veiklos grąžą, pasitenkinimą?

– Kankinuosi iki šiol (šypsosi). O kur dar lietuviškas savęs menkinimas! „Dieve, Dieve, kam jūs duodat man tą kryžių, juk dar reikėtų kai ką pataisyti, patobulinti“, – tokios mintys sukosi galvoje per „Auksinių scenos kryžių“ teikimo ceremoniją.

Maloniausia grąža vis dėlto yra publikos atsakas. Suprantu, kad didžiajai daliai žmonių atrodo, jog tai, kuo užsiimame, yra „nesąmonė“. Juo svarbesnis yra kiekvienas iš tų, kurie gerbia ir vertina mūsų darbą. Savivertę stiprina ir pedagoginė veikla. Malonu jausti padarius įnašą į jauno žmogaus gyvenimą, jeigu jis nepasitenkina duotybėmis, atkakliai siekia daugiau, ieško, kuria.

Didžiausias pavojus būtų apsiriboti gimtosios šalies mastu, neva aš čia viską žinau ir viską pasiekiau... Todėl geriausias būdas pasitikrinti – išvažiuoti gastrolių. Ten gali būti kad ir su penkiais nacionaliniais apdovanojimais ir karūna, tačiau tavo vardas savaime nieko nereikš. Viską lems darbas ir publikos reakcija.

LYDERIO KELIAS

- Koks Jūsų kaip dėstytojos įdirbis?

– Studijas Klaipėdos universiteto Menų fakulteto Choreografijos katedroje baigiau 2001-aisiais. Po metų mane pakvietė dėstyti – trūko specialistų, o aš jau važinėjau į seminarus ir buvau įsitraukusi į kūrybinę veiklą. Grįžusi po studijų Olandijoje vėl pradėjau dėstyti. Man norėtuši, kad universiteto lygis priartėtų prie to, kokį mačiau užsienyje, tačiau tam įtakos turi labai daug aplinkybių.

Uolių ir talentingų jaunuolių yra, tačiau mane stebina, kad šiandien, kai vertingi dalykai – studijos užsienyje, mobilumo programos, stipendijos, įvairios ugdomosios galimybės – yra taip lengvai pasiekiami, jie daugeliui atrodo neįdomūs. Jaunimą reikia įkalbinėti, įrodinėti gerosios patirties naudą. Man atrodo savaime suprantama, kad būsimasis scenos žmogus turi pats domėtis muzika, teatru, tačiau neretai šiam interesui sužadinti prireikia daug pastangų iš šalies.

- Motyvuoti save patį yra lengviau, nei įtikinti jos prasmingumu būrį žmonių. Kaip sekėsi suburti bendraminčius, sudarančius naujojo teatro branduolį?

– „PADI DAPI fish“ – tai žmonės, kurie, kaip ir aš, regėjo bendros veiklos perspektyvą: šokėjai ir choreografai Petras Lisauskas, Darius Berulis, Aušra Krasauskaitė, Inga Kuznecova ir Dovilė Binkauskaitė. Dabar pradėdame skinti vaisius. Šokėjo Petro Lisausko ir mūsų įdirbio dėka jis gauna darbo užsienyje, aš pastaraisiais metais dažniau spektaklius Suomijoje, Austrijoje. Tiesa, anot kolegos scenografo Artūro Šimonio, „turi sutapti kraujo grupės“. Taigi, manau, šis branduolys susiformavo organiškai. Daug bendraujame ir bendradarbiaujame su Goda Giedraityte, menininkų grupės „Žuvies akis“ lydere – viena kitą labai motyvuojame.

- Kokie Jūsų planai?

- Statyti daug spektaklių. Su balerina Beata Molyte-Kulikauskiene svarstome plėtoti flamenko ir šiuolaikinio šokio samplaiką. Man labai įdomu lipti per sienas ir plėsti žanrus! Plečiame jauniausiai publikai skirtą repertuarą – augindama dvi atžalas pati matau, koks svarbus yra aukštos kokybės teatras vaikams; nenoriu, kad jie būtų ugdomi popkultūros. Toliau dirbsime su studentais šokio ekskursijų srityje, norėtume kurti šokio filmą... Lieka visa tai sudėlioti...

- Kas įkvepia naujų minčių?

- Skaitymas. Šokio žmonėms reikia ypač daug skaityti. Gera literatūra man kainuoja miego valandas. Labai mėgstu muziką, mielai lankausi klasikos koncertuose. Vertinu gerą kiną ir keliones. Prieš savaitę buvau gastrolių Danijoje. Kai oro uoste išlipusi iš lėktuvo pamačiau skirtingiausių žmonių masę, iškart pasijutau pasikrovusi energijos. Nors teatrų juodosios dėžutės visur yra panašios, kitokios kultūros gurkšnį gausi net valandą pasivaikščiojusi po miestą.

Dosjė

Gimė 1977 m. Klaipėdoje.

2001 m. įgijo choreografijos bakalauro laipsnį Klaipėdos universiteto Menų fakultete (KU MF).

2003 m. baigė teatrologijos magistro studijas KU MF.

2005 m. baigė choreografijos bakalauro studijas Roterdamo šokio akademijoje (Nyderlandai).

2010–2011 m. dėstė šokio techniką ir kompoziciją Turku meno akademijoje (Suomija).

KU MF Choreografijos katedros dėstytoja, tarptautinio šiuolaikinių menų festivalio „Plartforma“ koordinatorė. Yra sukūrusi per 30 šokio kompozicijų bei spektaklių Lietuvoje bei užsienyje, dirbusi choreografe Nacionaliniame operos ir baleto, Klaipėdos valstybiniame muzikiniame, Klaipėdos dramos ir kt. teatruose.

2009 m. kartu su kūrybine grupe apdovanota „Auksiniu scenos kryžiumi“ debiuto kategorijoje už monooperą „Izadora“.

2010 m. paskirta LR kultūros ministerijos jaunojo kūrėjo premija.

2011 m. Metų choreografo nominacija už šokio spektaklio „Paikos mergaitės maldos“ choreografiją.

2012 m. Klaipėdos miesto savivaldybė pripažino geriausią Metų choreografe.

2013 m. „Auksinis scenos kryžius“ už šokio spektaklio „Aikštelėje laisvų vietų nėra“ choreografiją.

